

ความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์กับการบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

RELATIONSHIP BETWEEN VISION AND ENVIRONMENTAL MANAGEMENT OF SCHOOL
ADMINISTRATORS UNDER THE SARABURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE
AREA OFFICE 2

นิรมล วงศ์ตุ่น

โรงเรียนอนุบาลวัดพระพุทธบาท สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์กับการบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 จำนวน 302 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

ผลการวิจัยพบว่า 1) วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงสุดคือ ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ รองลงมาคือ ด้านการสื่อสารวิสัยทัศน์ และด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ตามลำดับ 2) การบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงสุดคือ ด้านการบริหารกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ 3) วิสัยทัศน์กับการบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียน ในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กับการบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน

คำสำคัญ: วิสัยทัศน์, การบริหารสิ่งแวดล้อม, ผู้บริหารสถานศึกษา, ประถมศึกษา

ABSTRACT

The objective of this research were to study relationship between vision and environmental management of school administrators under the Saraburi primary educational service area office 2. The research samples consisted of 302 teachers who had worked at primary schools under the Saraburi primary educational service area office 2. Data were collected by using 5-point rating scale questionnaire and were statistically analyzed by mean, standard deviation and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

The research findings revealed as follows: 1) The school administrators' vision administrators under the Saraburi primary educational service area office 2 in overall aspects was found at high level. When considering in each aspect, it was also at high level in all aspects by the compliance with vision had the highest mean score, followed by the communication vision, and creating a vision respectively. 2) The environmental management of school administrators under the Saraburi primary educational service area office 2 in overall aspects was found at high level. When considering in each aspect, it was also at high level in all aspects by the aspect of management of learning activities had the highest mean score, followed by the teaching activities management, school management, and community activities management respectively 3) The school administrators' vision was positively correlated with the environmental management of school administrators and both of them were evaluated at 0.01.

Keywords: Vision, Environmental Management, School Administrator, Primary Education

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานศึกษาที่ดีมีสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ ย่อมมีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะของเด็กทั้งด้านร่างกาย จิตใจ คุณธรรม บุคลิกลักษณะ และนิสัยใจคอ รวมถึงความสามารถในการใฝ่รู้ใฝ่เรียน การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา จึงเป็นสิ่งจำเป็น

ที่ครูและผู้บริหาร จะต้องให้ความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปลูกฝังให้นักเรียนเกิดจิตสำนึกที่ดีต่อการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม ที่น่าอยู่ สถานศึกษาที่มีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมดีจะทำให้นักเรียนและบุคลากรในสถานศึกษาเกิดความรู้สึกรักภูมิใจ อบอุ่น สบายใจรู้สึกในความเป็นเจ้าของ

และอยากมาสถานศึกษา บรรยากาศ ที่ดีในสถานศึกษามีอิทธิพลในการเสริมสร้างความคิดจิตใจและคุณธรรมต่าง ๆ อันพึงประสงค์ได้สำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ให้มีความสำคัญต่อการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน โดยมีนโยบายให้สถานศึกษาในสังกัดพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการศึกษา และเพื่อพัฒนางานด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้มีความร่มรื่นสะอาด สวยงาม และน่าอยู่ แต่จากผลการศึกษาพบว่า การจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ยังมีส่วนที่จะต้องเร่งปรับปรุง และพัฒนาอีกหลายด้าน เช่น การดูแลพื้นที่สถานศึกษาให้เกิดความร่มรื่น การรักษาความสะอาด ปัญหาอาคารสถานที่ที่ไม่เพียงพอ ไม่สามารถใช้งานได้และไม่เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังพบปัญหาบริเวณสถานศึกษาไม่สะอาด น้ำดื่ม น้ำใช้ไม่เพียงพอ ห้องส้วมนักเรียนมีกลิ่นเหม็น ระบบสุขาภิบาลที่ไม่ถูกสุขลักษณะ รวมทั้งเรื่องขยะมูลฝอย อุปกรณณ์ภายในห้องเรียนที่ชำรุดมีการเก็บไม่เป็นที่ รวมถึงการขาดความรู้ ความเข้าใจของบุคลากรในโรงเรียนในด้านสิ่งแวดล้อมอย่างแท้จริง และโรงเรียนยังขาดความต่อเนื่องในการจัดกิจกรรมด้าน

สิ่งแวดล้อมและไม่มี การปลูกฝังพฤติกรรมด้านนี้ อย่างจริงจัง

จากนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ให้มีความสำคัญกับการบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน เพราะส่งผลกระทบต่อนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนโดยตรง และการที่สิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ยังมีส่วนที่ต้องเร่งรัดปรับปรุง และพัฒนาอีกหลายด้าน และการจะบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนอย่างมีวิสัยทัศน์

ด้วยเหตุและผลดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์กับการบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารได้กำหนดนโยบายบริหารสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลและเอื้อประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์กับการบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้ได้ศึกษาวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา ใน 3 ด้าน คือ 1) การสร้างวิสัยทัศน์ 2) การเผยแพร่วิสัยทัศน์ และ 3) การปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ และการบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการบริหารกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ และ 4) ด้านบริหารกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ เพื่อเป็นการอธิบายว่าผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 มีวิสัยทัศน์ระดับใด และมีการบริหารสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนอยู่ในระดับใด ตลอดจนศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์กับการบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 จำนวน 141 โรงเรียน 1,438 คน (ข้อมูล ณ 10 มิถุนายน 2560) โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 302

คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณจากสูตรของ Krejcie and Morgan (1970) ได้มาโดยสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling)

วิธีการวิจัย

ใช้การวิจัยเชิงพรรณนา ในลักษณะของการศึกษาสหสัมพันธ์ จากกลุ่มตัวอย่างครูจำนวน 302 คน โดยใช้แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจนใช้ได้ และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประมาณค่าพารามิเตอร์ โดยใช้สถิติหลัก คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

สรุปผลการวิจัย

1. วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, $SD. = .69$) เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้าน พบว่าบุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่าคุณภาพวิสัยทัศน์อยู่ในระดับมากทุกด้านด้วยเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงสุด คือ ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.25$, $SD. = .69$) รองลงมาคือ ด้านการสื่อสารวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 3.97$, $SD. = .72$) และด้านการสร้างวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 3.81$, $SD. = .68$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 มีวิสัยทัศน์ด้านการสร้างวิสัยทัศน์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า วิสัยทัศน์ของโรงเรียนได้มาจากการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหาและอุปสรรคของสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 4.10 รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาใช้ข้อมูลของโรงเรียนเพื่อกำหนดทิศทางในการพัฒนาสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูล อย่างรอบคอบก่อนที่จะสรุปหรือตัดสินใจนำวิธีการใหม่ๆ มาใช้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 มีวิสัยทัศน์ด้านการสื่อสารวิสัยทัศน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการประชุมชี้แจงและมีการสื่อสารรายละเอียดของวิสัยทัศน์ของโรงเรียนให้คณะครูได้รับทราบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 4.31 รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการพบปะ และพูดคุยในการเผยแพร่วิสัยทัศน์ให้กับคณะครูในการวางแผนถึงภาพอนาคตของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีข้อสงสัยหรือไม่เห็นด้วยในวิสัยทัศน์ของ

สถานศึกษาโรงเรียนได้เข้าพบเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 มีวิสัยทัศน์ด้านการสื่อสารวิสัยทัศน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนให้บุคลากรปฏิบัติตามวิสัยทัศน์เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากับ 4.44 รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำวิสัยทัศน์ลงสู่การปฏิบัติจริง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีการใช้ภาวะผู้นำ เพื่อการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ของโรงเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12

2. การบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, $SD. = .73$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากด้วยเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงสุด คือ การบริหารกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.06$, $SD. = .73$) รองลงมาคือ การบริหารกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.03$, $SD. = .78$) การบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.02$, $SD. = .74$) และการบริหารกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ ($\bar{X} = 3.58$, $SD. = .70$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

2.1 การบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการบริหารจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$, SD. = .74) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ โรงเรียนมีการกำหนดผู้ที่รับผิดชอบโครงการ งานในด้านของสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงสุด ($\bar{X} = 4.13$, SD. = .80) รองลงมาคือ โรงเรียนมีการปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการในด้านของสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.09$, SD. = .66) และโรงเรียนมีการทำแผนยุทธศาสตร์ในด้านของสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 4.08$, SD. = .69) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ โรงเรียนนำผลการประเมินติดตามผลการปฏิบัติงานด้านของสิ่งแวดล้อมไปพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.78$, SD. = .94)

2.2 การบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการบริหารกิจกรรมการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$, SD. = .78) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ โรงเรียนมีการส่งเสริมครูให้มีการพัฒนาตนเองและนำความรู้ไปใช้พัฒนากระบวนการสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงสุด ($\bar{X} = 4.23$, SD. = .65) รองลงมา

คือ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเรียนรู้ตามหลักการสิ่งแวดล้อมศึกษาที่หลากหลายและสอดคล้องกับสภาพเงื่อนไขของสถานศึกษา และชุมชน ($\bar{X} = 4.10$, SD. = .78) และโรงเรียนมีการพัฒนาหลักสูตรสิ่งแวดล้อมในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ รายวิชาเพิ่มเติม หรือรายวิชาพื้นฐาน หรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนหรือบูรณาการสิ่งแวดล้อมที่เชื่อมโยงสิ่งแวดล้อมระดับสากล และระดับท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.99$, SD. = .86) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ โรงเรียนมีการบรรจุหลักสูตรการเรียนการสอนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.87$, SD. = .88)

2.3 การบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการบริหารกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, SD. = .73) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ โรงเรียนมีการฝึกปฏิบัติการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้กับนักเรียน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของคะแนนสูงสุด ($\bar{X} = 4.30$, SD. = .69) รองลงมาคือ โรงเรียนมีการกิจกรรมเพื่อให้ความรู้ที่เกี่ยวกับการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมทุกสัปดาห์ ($\bar{X} = 4.27$, SD. = .88) และโรงเรียนมีการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานในด้านของสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.15$,

SD. = .70) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ โรงเรียนจัดสภาพแวดล้อม และสถานที่ต่าง ๆ ภายในบริเวณสถานศึกษาให้สวยงามร่มรื่น เกิดความรู้สึกผ่อนคลาย (\bar{X} = 3.57, SD. = .72)

2.4 การบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ด้านการบริหารกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.58, SD. = .70) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ โรงเรียนมีการจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา (\bar{X} = 3.78, SD. = .65) รองลงมาคือ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมในสถานที่สำคัญของชุมชนในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วัด โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สวนสาธารณะ (\bar{X} = 3.62, SD. = .75) และโรงเรียนมีการพานักเรียนไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชน (\bar{X} = 3.59, SD. = .74) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ โรงเรียนมีการบูรณาการเชื่อมโยงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมกับการป้องกันโรคติดต่อภายในชุมชนกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (\bar{X} = 3.45, SD. = .72)

3. วิสัยทัศน์กับการบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

สระบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = 0.78$) และวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กับการบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน โดยด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านการสร้างวิสัยทัศน์กับการบริหารจัดการ ($r = 0.89$) รองลงมา คือ ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์กับการบริหารกิจกรรมการเรียนการสอน ($r = 0.87$) ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์กับด้านการส่งเสริมและพัฒนาบุคคลด้านสิ่งแวดล้อมการบริหารจัดการ ($r = 0.86$) ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์กับด้านการส่งเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมการบริหารกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ($r = 0.83$) ด้านการสร้างวิสัยทัศน์กับการบริหารกิจกรรมการเรียนการสอน ($r = 0.82$) ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์กับการบริหารกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ ($r = 0.81$) ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์กับการบริหารกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ($r = 0.80$) ด้านการสร้างวิสัยทัศน์กับการบริหารกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ ($r = 0.78$) ด้านการสร้างวิสัยทัศน์กับการบริหารกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ ($r = 0.76$) ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์กับการบริหารกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ ($r = 0.75$) ด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์กับการบริหารจัดการ ($r = 0.69$) และด้านการเผยแพร่วิสัยทัศน์กับ

การบริหารกิจกรรมการเรียนการสอน ($r = 0.68$)
ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาระดับการบริหาร
สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 โดยรวมและราย
ด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ย
ของคะแนนสูงสุด คือ การบริหารกิจกรรม
ส่งเสริมการเรียนรู้ รองลงมาคือ การบริหาร
กิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ
ผลงานวิจัยของ อุไรวรรณ ไชยโย (2556) ที่ได้
ศึกษาระดับการบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา
เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ
พิจารณาเป็นรายด้านมีประเด็นที่น่าสนใจ ดังนี้
ด้านการบริหารจัดการ พบว่า การบริหาร
สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ในด้านนี้
อยู่ในระดับมาก แสดงว่าผู้บริหารสถานศึกษามี
การ กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และ
เป้าหมาย ในการทำแผนยุทธศาสตร์ในด้านของ
สิ่งแวดล้อม มีการมอบหมายงานตามความ
ถนัด ความสามารถของครูและบุคลากรใน
โรงเรียน และกำหนดผู้ที่รับผิดชอบโครงการ
งานในด้านของสิ่งแวดล้อม โดยปฏิบัติตาม
แผนปฏิบัติการในด้านของสิ่งแวดล้อม ซึ่ง
สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชวลิต คำราม

(2552) การศึกษาสภาพการดำเนินงานจัด
สิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนการสอนของโรงเรียน
ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 2
พบว่า ด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมใน
โรงเรียน อยู่ในระดับมาก การบริหารกิจกรรม
การเรียนการสอน พบว่า การบริหารสิ่งแวดล้อม
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 ในด้านนี้อยู่ในระดับ
มาก แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สกลนคร เขต 2 ได้ดำเนินการด้านการบริหาร
กิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสม คือ
โรงเรียนมีการส่งเสริมครูให้มีการพัฒนาตนเอง
และนำความรู้ไปใช้ ในการการจัดกิจกรรมการ
เรียนการสอนเพื่อพัฒนากระบวนการ
สิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระ
มหาเดชา อมรเมธี สืบจันทร์ (2556)
การบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา จังหวัดอ่างทอง ในด้านการ
จัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก คือ ข้อที่
ครูและผู้บริหารมีความคิดเห็นในระดับมาก
เด่นชัด 3 อันดับ เรียงจากมากไปหาน้อยคือ
ส่งเสริมให้มีแผนการสอน/แผนการจัดการเรียนรู้
เรื่องสิ่งแวดล้อมศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนให้
บุคลากรผู้เกี่ยวข้องกับการสอนสิ่งแวดล้อม
ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเหมาะสม
สนับสนุนให้มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น
เทคโนโลยีและสื่อ เพื่อสอนเรื่องสิ่งแวดล้อมที่

สอดคล้องกับสภาพชุมชนและท้องถิ่นและข้อที่ครูและผู้บริหารมีความคิดเห็น มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สนับสนุนให้มีการผลิตและจัดทำ/จัดหาสื่อเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมศึกษา เพื่อใช้สอนนักเรียนเมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า ครูและผู้บริหารมีความคิดเห็นในระดับมาก 4.45 ด้านกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ พบว่า การบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ในด้านนี้อยู่ในระดับมาก แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ โดยการการฝึกปฏิบัติการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้กับนักเรียน และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานในด้านของสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนมีการกิจกรรมเพื่อให้ความรู้ที่เกี่ยวกับการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมทุกสัปดาห์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำเริง วงศ์เจริญ (2549) พบว่า การบริหารสิ่งแวดล้อมศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงตามลำดับ ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสิ่งแวดล้อมสูงสุดได้แก่ ผู้บริหารครูผู้สอน ส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกัน ผู้บริหาร ครูผู้สอนส่งเสริมให้นักเรียนมีความรับผิดชอบร่วมกัน โรงเรียนจัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ในโอกาสต่าง ๆ เช่น วันสำคัญทางศาสนา วันสำคัญของโรงเรียน ด้านการประสาน

ความสัมพันธ์กับชุมชน พบว่า การบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ในด้านนี้อยู่ในระดับมาก มาก แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 มีการจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนและพานักเรียนไปทัศนศึกษาแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชนการจัดกิจกรรมการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมในสถานที่สำคัญของชุมชนในวันสำคัญต่างๆ เช่น วัด โรงพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพ ตำบลสวนสาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลลดา อุทธา (2559) พบว่า การบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยพิจารณารายข้อ คือ สถานศึกษาได้สร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดอยู่ในระดับมาก รายข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สถานศึกษามีกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมร่วมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ และชุมชนได้มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา

2. ความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์กับการบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์

ทางบวกกับการบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่กำหนดไว้ โดยผู้วิจัย เห็นว่า การที่ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์มีส่วนที่ สนับสนุน และช่วยผลักดันให้โรงเรียนมีการ ดำเนินงานการบริหารสิ่งแวดล้อมที่ดี และจะนำ โรงเรียนไปสู่จุดมุ่งหมายสูงสุดที่พึงปรารถนา ดังคำที่กล่าวไว้ว่า Duke (1987) วิสัยทัศน์จะช่วย สร้างความผูกพันและร้อยรัดพลังของสมาชิก เพื่อการบรรลุเป้าหมาย ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์จะ สามารถสร้างวิสัยทัศน์ให้กับองค์กร และเปลี่ยน วิสัยทัศน์ให้เป็นสภาพที่เป็นจริง มองเห็นได้ อย่างชัดเจนว่าเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดคือ อะไร จะต้องทำอะไร และทำอย่างไรจึงจะบรรลุ เป้าหมายนั้น วิสัยทัศน์ที่แจ่มแจ้งชัดเจนนั้นมา จากการเข้าใจองค์กรอย่างถ่องแท้และลึกซึ้ง งานวิจัยและวรรณกรรมต่าง ๆ ได้ยืนยันว่า วิสัยทัศน์เป็นสิ่งจำเป็นและเป็นองค์ประกอบที่ สำคัญของผู้บริหาร เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2538) การมีวิสัยทัศน์เป็นเรื่องสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่เป็นผู้นำหรือ ผู้บริหารในองค์กรต่าง ๆ จำเป็นต้องมี วิสัยทัศน์ที่สูง เพื่อสามารถนำพาองค์กรให้ พัฒนาไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้ อำนวย วิวรรณ (2540) ได้กล่าวว่าคุณลักษณะที่ จำเป็นสำหรับผู้บริหาร และผู้นำที่ประสบความสำเร็จก็คือ วิสัยทัศน์ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ อุไรวรรณ ไชโย (2556) ที่ได้ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์ของ

ผู้บริหารกับการบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ผลการวิจัย สรุปว่า วิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนกับการ บริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนของผู้บริหาร โรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวก และวิสัยทัศน์ ของผู้บริหารโรงเรียนในแต่ละด้านมี ความสัมพันธ์กับการบริหารสิ่งแวดล้อมใน โรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนในทางบวกด้วย เช่นกัน แสดงให้เห็นว่า การเป็นผู้บริหารจะต้อง เป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ที่สูง เช่นเดียวกับผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ที่มีวิสัยทัศน์อยู่ใน ระดับมาก และวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร สถานศึกษานั้นจะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับ การบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไป ใช้

1.1 จากผลการศึกษาพบว่า วิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระบุรี เขต 2 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายด้านพบว่า ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ มีคะแนน น้อยที่สุด ดังนั้นผู้บริหารควรพัฒนาตนเองใน ด้านการสร้างวิสัยทัศน์ เพราะการมีวิสัยทัศน์ถือ เป็นเรื่องสำคัญที่ผู้บริหารต้องมีและสามารถ

สร้างวิสัยทัศน์ของตนเอง เพื่อเป็นการสร้างภาพ
แห่งความสำเร็จที่โรงเรียนต้องการเพื่อเป็นการ
แสดงถึงความชัดเจน ความเป็นไปได้ ให้เกิด
การสร้างและการตั้งเป้าหมายที่ชัดเจน และ
แสดงให้ผู้อยู่ได้บังคับบัญชาประทับใจ ด้วยการ
สื่อสารให้เข้าใจถึงภาพความสำเร็จ และ
สามารถปฏิบัติตามวิสัยทัศน์ได้อย่างถูกต้อง
เพื่อมุ่งสู่เป้าหมายอันสูงสุดที่โรงเรียนได้ตั้งไว้

1.2 จากผลการศึกษาพบว่า การ
บริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนของผู้บริหาร
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 อยู่ในระดับมาก แต่
หากพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ในข้อของ
การบริหารกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์มีคะแนนน้อย
ที่สุด ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงควรมุ่งเน้นให้
โรงเรียนและชุมชนมีความร่วมมือในการแก้ไข
ปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน ตลอดจนการสร้าง
สัมพันธภาพที่ดีต่อกันเพื่อให้การทำงานเป็นไป
ด้วยความราบรื่นและสะดวกมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ชลลดา อุทธา. (2559). **การบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 29**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ลำเรียง วงษ์เจริญ. (2549). **การบริหารสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรวิทยาคาร.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2538). **ทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา**. ในเอกสาร
ประกอบการสอน. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

1.3 จากการศึกษาความสัมพันธ์
ระหว่างวิสัยทัศน์กับการบริหารสิ่งแวดล้อมใน
โรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ควรนำผล
การศึกษาไปเป็นข้อมูลและสารสนเทศสำหรับ
ครู ผู้บริหาร ศิษยานุศิษย์ และผู้ที่เกี่ยวข้อง
ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวิสัยทัศน์เพื่อใช้ใน
การวิเคราะห์ วางแผนกำหนดนโยบาย ในการ
ปรับปรุงสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนต่อไปในอนาคต

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำทำวิจัยใน
ครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์
ระหว่างสภาพปัญหาในการปฏิบัติงานของ
ผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารสิ่งแวดล้อม
ในโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์
ระหว่างวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับ
การบริหารสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนในพื้นที่ที่มี
บริบทแตกต่างจากสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

- อำนาจ วีรวรรณ. (2540). **การแก้วิกฤตการณ์และสร้างภาพลักษณ์ให้แก่องค์กร**. ภาพพจน์นั้น
สำคัญยิ่ง: การประชาสัมพันธ์กับภาพลักษณ์. พรทิพย์ พิมพ์พันธุ์ (บรรณาธิการ). กรุงเทพฯ:
คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อุไรวรรณ ไชยโย. (2556). **ความสัมพันธ์ระหว่างวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนกับการบริหาร
สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาจะเขียงเทรา เขต 2**. การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.